

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 9.11.2022
COM(2022) 591 final

2022/0367 (NLE)

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

I den europeiska gröna given spelar förnybar energi en central roll för omställningen till ren energi. De internationella spänningarna efter Rysslands invasion av Ukraina, det övergripande geopolitiska sammanhanget och de mycket höga energipriserna har understrukt behovet av att snabbare förbättra energieffektiviteten och utbyggandet av förnybar energi i unionen, med målet att fasa ut EU:s beroende av ryska fossila bränslen.

Mot bakgrund av detta antog kommissionen den 18 maj 2022, som en del av REPowerEU-planen, ett förslag om ändring av direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (*direktivet om förnybar energi*), direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda och direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet för att påskynda den gröna omställningen till förnybar energi och ökad energieffektivitet. Genom förslaget infördes mer långtgående mål för energieffektivitet och förnybar energi, åtgärder för att ytterligare förenkla och rationalisera de administrativa tillståndsförfarandena för projekt för förnybar energi på ett samordnat och harmoniserat sätt i hela EU, samt åtgärder för att öka utbyggnaden av solenergianläggningar på byggnader. Rådet och Europaparlamentet arbetar för närvarande med antagandet av det reviderade direktivet om förnybar energi.

Sedan REPowerEU-planen offentliggjordes den 18 maj 2022 har energikrisen förvärrats, vilket kräver brådskande åtgärder. Rekordhöga naturgaspriser under sommaren, ytterligare leveransavbrott genom gasledningen Nord Stream 1, ökad inflation och fluktuerande elpriser skapar ekonomiska och sociala svårigheter som sätter press på invånarna och ekonomin. De stigande energikostnaderna minskar invånarnas köpkraft och försämrar företagets konkurrenskraft. Underskotten i gas- och elleveranserna och den förhållandevis oelastiska efterfrågan på energi har lett till betydande prisökningar och volatila gas- och elpriser i EU. Nationella åtgärder för att motverka dessa trender kan leda till fragmentering av den inre marknaden, och kan inte garantera energisolidariteten.

Med bakgrund av detta kräver den pågående krisen tillfälliga men omedelbara åtgärder för att snabbare uppnå en del av målen; bland annat bör Europas omställning till ren energi påskyndas. EU har vidtagit åtgärder för att minska efterfrågan på gas och ingripa på energimarknaderna för att hantera följderna av krisen under vintern. Trots dessa åtgärder är läget fortfarande mycket svårt. De europeiska konsumenterna och företagen drabbas fortfarande av alltför höga och instabila priser. Oförutsägbara händelser som sabotage av rörledningar kan ytterligare störa vår försörjningstrygghet. Spänningarna på gasmarknaderna kommer sannolikt att kvarstå även efter denna vinter. En snabbare utbyggnad av förnybar energi är nödvändig för att vi definitivt ska kunna lämna den nuvarande krisen bakom oss, eftersom utbyggnaden innebär en omedelbar strukturell minskning av efterfrågan på fossila bränslen inom el-, värme- och kyl-, industri- och transportsektorerna. Eftersom de förnybara energislagen är billiga i drift kan de bidra till sänkta energipriser i hela EU.

Långvariga och komplexa administrativa förfaranden har utpekats som ett av de största hindren för investeringar i förnybar energi och tillhörande infrastruktur, både vad gäller antalet investeringar och hur snabbt investeringarna kan genomföras. Den 20–21 oktober 2022 efterlyste Europeiska rådet i sina slutsatser en påskyndad förenkling av tillståndsförfarandena för en snabbare utbyggnad av förnybar energi och nät, bland annat genom nödatgärder. Vissa av de åtgärder som infördes i förslaget från maj 2022 för att

påskynda tillståndsförfarandena för anläggningar för förnybar energi, särskilt de som rör presumtionen om övervägande allmänintresse, uppgradering av anläggningar och tillståndsgivning för solenergiutrustning på befintliga konstruktioner, kan snabbt genomföras av medlemsstaterna utan betungande ändringar av deras nationella förfaranden och rättssystem. Krisen kräver omedelbara riktade åtgärder på dessa områden samt andra åtgärder för att främja särskilda typer av teknik, t.ex. värmepumpar som påskyndar omställningen från användning av gas för uppvärmning. Om dessa åtgärder genomförs omedelbart kan produktionen av förnybar energi på kort sikt öka, så att de förnybara energikällorna i större utsträckning kan utnyttjas i hanteringen av den pågående krisen.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

I det föreslagna instrumentet fastställs tillfälliga, proportionella och extraordinära åtgärder. Det kompletterar befintliga relevanta EU-initiativ och EU-lagstiftningen, samt de initiativ som kommissionen redan har tagit för att hantera den rådande krisen på energimarknaderna. Det bygger på REPowerEU-planen av den 18 maj 2022, där massiva insatser för att påskynda och öka användningen av förnybar energi inom elproduktion, industri, byggnader och transporter spelar en central roll i strategin för snabbare utfasning av ryska fossila bränslen.

Som en del av REPowerEU har kommissionen i synnerhet föreslagit en översyn av direktiv (EU) 2018/2001, där det bindande EU-målet för 2030 höjs till 45 % från 40 % i det tidigare förslaget av den 14 juli 2021, och en ram fastställs för rationalisering och påskyndande av det administrativa tillståndsförfarandet för projekt för förnybar energi.

Det föreslagna instrumentet är en tillfällig brådskande åtgärd. Det är tidsbegränsat till att gälla ett år och har en översynsklausul för att man vid behov ska kunna överväga att förlänga giltigheten.

Förslaget till förordning återspeglar behovet av brådskande åtgärder som svar på energikrisen, vilka efterlystes i de ovannämnda slutsatserna från Europeiska rådet. Syftet är att hantera den nuvarande energikrisen genom riktade omedelbara åtgärder för att påskynda genomförandet av projekt för förnybar energi med stor potential för snabba och verkningsfulla resultat. I detta syfte fastställs i det föreslagna instrumentet en rad åtgärder som, om de genomförs omedelbart, på kort sikt kan påskynda tillståndsförfarandena för projekt för förnybar energi.

Mot bakgrund av detta och i linje med rådets rekommendation om säkerställande av en rättvis omställning till klimatneutralitet och kommissionens rekommendation om påskyndande av tillståndsförfaranden för projekt för förnybar energi och underlättande av energiköpsavtal, bör noteras att den fulla nyttan med förenklade tillståndsförfaranden som syftar till att påskynda utbyggnaden av förnybar energi och nät bara uppstår om man säkerställer att de tillståndsgivande organen och miljöbedömningsmyndigheterna har tillräckligt mycket personal med relevant kompetens och relevanta kvalifikationer.

På samma sätt bör de nationella **tillståndsmyndigheterna sträva efter att påskynda tillståndsförfarandena för tillverkningsanläggningar som krävs för teknik för förnybar energi**, eftersom uppnåendet av REPowerEU-målen kräver att utbudet av utrustning för förnybar energi och råvaror av avgörande betydelse är diversifierat, att de sektorsöverskridande beroendena minskas, att flaskhalsarna i leveranskedjan undanröjs och att EU:s tillverkningskapacitet för ren energiteknik byggs ut.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Förslaget är en extraordinär och tidsbegränsad åtgärd som är förenlig med en bredare uppsättning initiativ för att stärka unionens energiresiliens och mildra effekterna av höga energipriser och potentiella avbrott i energiförsörjningen. Förslaget äventyrar inte vare sig den inre marknadens funktion eller solidaritetsmekanismerna och åtgärderna för att hantera avbruten energiförsörjning. Förslaget överensstämmer till fullo med den målsättning kommissionen uttryckte i den europeiska gröna given om snabbare utfasning av fossila bränslen och utbyggnad av projekt för förnybar energi, och bygger på målen om att påskynda ett minskat beroende av fossilt bränsle från Ryssland med storskalig användning av förnybar energi som alternativ. Förslaget överensstämmer med miljömålen och målen i den europeiska klimatlagen (förordning (EU) 2021/1119), eftersom en påskyndad utbyggnad av förnybar energi är avgörande för att mildra effekterna av klimatförändringar och föroreningar, som båda driver på förlusten av biologisk mångfald och hotar folkhälsan och säkerheten.

Förslaget överensstämmer med de rekommendationer som gavs till medlemsstaterna inom ramen för den europeiska planeringsterminen 2022 om rationalisering av tillståndsgivningen för projekt för förnybar energi. Det förväntas också påskynda investeringarna i förnybar energi inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens, inbegripet de REPowerEU-kapitel som ska ingå i de nationella återhämtnings- och resiliensplanerna.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORCIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

Den rättsliga grunden för detta instrument är artikel 122.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*).

De nuvarande avbrotten i gasförsörjningen och de därav följande konsekvenserna för gas- och elpriserna utgör ett allvarligt problem i energiförsörjningen i enlighet med artikel 122 i EUF-fördraget. Användningen av gasleveranser som vapen och Ryska federationens manipulation av marknaderna genom avsiktliga avbrott i gasflödena har inte bara lett till kraftigt stigande energipriser utan också äventyrat försörjningstryggheten. De kraftigt höjda elpriserna pressar konsumenterna och företag hårt. Om inga åtgärder vidtas riskerar de att nå ohållbara nivåer, vilket kan få betydande bredare sociala och ekonomiska konsekvenser. EU-ländernas ledare och kommissionen har konstaterat att det finns ett akut behov av ytterligare åtgärder för att förbättra tillgången till förnybar energi i syfte att mildra konsekvenserna för EU-invånarna, öka försörjningstryggheten och stärka förberedelserna för den kommande vintern. Syftet med de tillfälliga åtgärderna i den föreslagna förordningen är att säkerställa en målinriktad och samordnad strategi för att påskynda specifika tillståndsförfaranden för projekt för förnybar energi med stor potential för omedelbara och verkningsfulla resultat. De är därför riktade mot specifika administrativa flaskhalsar i samband med godkännandet av genomförandet av dessa projekt.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Medlemsstaterna kan inte på egen hand uppnå en kostnadseffektiv, snabb och storskalig utbyggnad av hållbar förnybar energi i linje med målsättningarna i den europeiska gröna given och meddelandet om REPowerEU. Det behövs en EU-strategi för att ge rätt incitament till medlemsstater med olika ambitionsnivåer att på ett samordnat sätt påskynda omställningen från det traditionella energisystemet som bygger på fossila bränslen till ett mer integrerat och energieffektivt energisystem som bygger på förnybar energi.

Med tanke på medlemsstaternas olika energipolitik och prioriteringar är det mer sannolikt att målen avseende klimat och minskade föroreningar uppnås genom åtgärder på EU-nivå för att öka användningen av förnybar energi i den utsträckning som krävs, med stöd av en robust styrningsram, än att de uppnås enbart genom nationella eller lokala åtgärder.

Långdragna administrativa förfaranden är ett av de största hindren för investeringar i förnybar energi och tillhörande infrastruktur. Hur tidskrävande och komplexa tillståndsförfarandena är varierar kraftigt mellan olika typer av teknik för förnybar energi och mellan medlemsstater. Medlemsstaterna vidtar åtgärder för att undanröja hinder för tillståndsgivning som identifierats på nationell nivå och uppmuntras att fortsätta med detta, till exempel genom samarbetet i kommissionens arbetsgrupp för efterlevnad på den inre marknaden¹. Det behövs en samordnad europeisk strategi för att förkorta och förenkla tillståndsförfarandena och de administrativa förfarandena för att den nödvändiga utbyggnaden av förnybar energi ska påskyndas. Detta är i sin tur nödvändigt för att EU ska kunna uppnå sina klimat- och energimål för 2030 och sitt långsiktiga mål om klimatneutralitet och nollförorening, fasa ut beroendet av ryska fossila bränslen och sänka energipriserna. Med tanke på medlemsstaternas olika energipolitik, prioriteringar och förfaranden, samt det brådskande behovet av att påskynda utbyggnaden av förnybar energi i alla medlemsstater, är det mer sannolikt att de nödvändiga målen uppnås genom åtgärder på EU-nivå än genom enbart nationella eller lokala åtgärder.

Slutligen införs riktade ändringar av befintlig unionslagstiftning genom den föreslagna förordningen. Denna intervention, som innebär ytterligare rationalisering av vissa tillståndsförfaranden, motiverar behovet av åtgärder på unionsnivå.

- **Proportionalitetsprincipen**

Initiativet överensstämmer med proportionalitetsprincipen. Med tanke på den unika geopolitiska situation som uppstått till följd av Rysslands invasion av Ukraina, de fortsatt mycket instabila energipriserna och behovet av att trygga Europas energiförsörjning under den kommande vintersäsongen och hela nästa år, finns det ett tydligt behov av samordnade och brådskande åtgärder för att omedelbart påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor utöver de åtgärder som kommissionen föreslog den 18 maj 2022 som en del av REPowerEU-planen. I förslaget ingår dock endast åtgärder som är inriktade på de specifika flaskhalsar i administrativa godkännanden som påverkar genomförandet av projekt för förnybar energi med stor potential för snabba och verkningsfulla resultat.

- **Val av instrument**

Med tanke på det akuta behovet av att påskynda genomförandet av projekt för förnybar energi som ersätter gas och med tanke på energikrisens omfattning, dess sociala, ekonomiska och finansiella konsekvenser och det brådskande behovet av att mildra dem, anser kommissionen att det är lämpligt att agera genom en direkt och omedelbart tillämplig förordning med allmän räckvidd. Förordningen är tidsbegränsad. Detta bör leda till en snabb, enhetlig och unionsomfattande strategi som gäller särskilda tillståndsförfaranden för vissa projekt för förnybar energi och syftar till att hantera de allvarliga svårigheter som unionen för närvarande står inför.

¹ Europeiska kommissionen arbetar tillsammans med medlemsstaterna i arbetsgruppen för efterlevnad på den inre marknaden för att hitta effektiva lösningar på ett antal hinder som identifierades i interimrapporten om förnybara energikällor: <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>.

3. SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Samråd med berörda parter**

Den 20–21 oktober 2022 efterlyste Europeiska rådet i sina slutsatser en påskyndad förenkling av tillståndsförfarandena för en snabbare utbyggnad av förnybar energi och nät, bland annat genom nödatgärder. På grund av brådskan med att utarbeta förslaget så att rättsakten i tid skulle kunna antas av rådet kunde inget formellt samråd med berörda parter genomföras. Kommissionen planerar dock att samarbeta med berörda parter, särskilt producenter av förnybar energi, företrädare för det civila samhället och nationella förvaltningar, för att säkerställa att genomförandet av denna förordning blir lyckat. Förslaget bygger också på de omfattande diskussioner som hölls med berörda parter, medlemsstaterna och Europaparlamentet i samband med utarbetandet av förslaget till revidering av direktiv (EU) 2018/2001 av den 18 maj 2022 och de efterföljande medbeslutandeförhandlingarna samt RES Simplify-projektet².

- **Konsekvensbedömning**

Eftersom de åtgärder som vidtas vid en krissituation är tillfälliga och måste antas så snart som möjligt kunde ingen konsekvensbedömning genomföras.

- **Grundläggande rättigheter**

Förslaget förväntas inte påverka de grundläggande rättigheterna negativt. Det övergripande syftet med denna översyn är att öka användningen av förnybar energi, vilket är i linje med artikel 37 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, där det föreskrivs att en hög nivå i fråga om miljöskydd och förbättring av miljöns kvalitet ska integreras i unionens politik och tryggas i enlighet med principen om hållbar utveckling. I förslaget till förordning är de rationaliserade förfarandena för tillståndsgivning dessutom utformade med hänsyn till behovet av att skydda berättigade förväntningar och redan gjorda investeringar, och de kommer därför inte att äventyra rätten att besitta och nyttja lagligen förvärvat egendom, i enlighet med artikel 17 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Bestämmelserna i denna förordning har också utformats så att de inte inverkar negativt på folkhälsan eller enskildas rättsliga intressen.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Detta förslag kräver inga ytterligare anslag från EU:s budget.

2022/0367 (NLE)

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 122.1,

² <https://www.eclareon.com/de/projects/res-simplify>

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och
av följande skäl:

- (1) Ryska federationens militära aggression mot Ukraina och den aldrig tidigare skådade minskningen av naturgasleveranserna från Ryska federationen till medlemsstaterna hotar försörjningstryggheten i unionen och dess medlemsstater. Samtidigt har användningen av gasleveranser som vapen och Ryska federationens manipulation av marknaderna genom avsiktliga avbrott i gasflödena lett till kraftigt stigande energipriser i unionen, vilket inte bara äventyrar unionens ekonomi utan också allvarligt hotar försörjningstryggheten. En snabbt ökad användning av förnybara energikällor kan bidra till att mildra den rådande energikrisens effekter genom att utgöra ett försvar mot Rysslands åtgärder. Förnybar energi kan i hög grad bidra till att motverka Rysslands användning av energi som vapen genom stärkt försörjningstrygghet i unionen, minskad volatilitet på marknaden och sänkta energipriser.
- (2) I maj 2022 antog kommissionen, som en del av REPowerEU-planen, ett förslag till ändring av direktiv (EU) 2018/2001³. Genom denna ändring höjer man ambitionsnivån för det bindande EU-målet för 2030 vad gäller andelen förnybar energi i unionens slutliga energianvändning (brutto) och åtgärdar man de långdragna administrativa tillståndsförfaranden som är ett av de största hindren för investeringar i förnybar energi och tillhörande infrastruktur. De föreslagna ändringarna av direktiv (EU) 2018/2001 kommer att leda till att utbyggnaden av förnybar energi inom elproduktion, industri, byggnader och transporter skalas upp och påskyndas betydligt. Detta kommer i sin tur att påskynda utfasningen av ryska fossila bränslen och bidra till lägre elpriser för invånare och företag samt till tryggare energiförsörjning. Dessa resultat kommer dock att uppnås först på medellång till lång sikt, eftersom ändringen av direktiv (EU) 2018/2021 får effekt först efter det att direktivet har antagits och trätt i kraft och att medlemsstaterna har införlivat det i sin nationella lagstiftning.
- (3) Sedan maj 2022 har Rysslands agerande ytterligare förvärrat läget på marknaden, särskilt genom den ökade risken för ett fullständigt stopp för ryska gasleveranser till unionen inom en nära framtid, vilket påverkar unionens försörjningstrygghet. Detta har lett till en kraftig ökning av volatiliteten i energipriserna i unionen och till rekordhöga gas- och elpriser under sommaren. Det har också lett till stigande slutkundspriser på el som förväntas fortsätta att gradvis föras över till de flesta konsumentavtal, vilket lägger allt större bördor på hushåll och företag. Det försämrade läget på energimarknaderna har avsevärt bidragit till den allmänna inflationen i euroområdet och bromsat den ekonomiska tillväxten i hela unionen. Denna risk kommer att kvarstå oberoende av eventuella tillfälliga sänkningar av grossistpriserna och blir ännu mer relevant nästa år, vilket kommissionen konstaterade i sitt senaste krisförslag⁴. Europeiska energiföretag kan komma att få allvarliga svårigheter att fylla på gaslagren nästa år, eftersom det med tanke på det rådande politiska läget är högst sannolikt att flödet av rysk gas genom rörledning till unionen kommer att minska eller upphöra helt. Dessutom fastställs i förordning (EU) 2022/1032 om lagring av gas ett mål om att unionens gaslagringskapacitet år 2023 ska fyllas till 90 %, jämfört med 80 % inför denna vinter. Oförutsägbara händelser såsom sabotage av rörledningar och andra risker för avbrott i försörjningstryggheten kan också komma att skapa ytterligare

³ COM(2022) 222 final.

⁴ COM(2022) 553 final.

spänningar på gasmarknaderna. Dessutom har konkurrensutsikterna försvagats för de europeiska teknikindustrierna för förnybar energi genom den politik som förs i andra regioner i världen för att ge stöd till och påskynda expansionen i hela värdekedjan för teknik för förnybar energi. Dessa faktorer beaktades inte i det förslag till ändring av direktiv (EU) 2018/2001 som lades fram den 18 maj 2022.

- (4) Mot bakgrund av detta och för att åtgärda de europeiska konsumenternas och företagens utsatthet för höga och volatila priser och de ekonomiska och sociala problem som dessa för med sig, underlätta den nödvändiga minskningen av efterfrågan på energi genom att ersätta naturgasleveranserna med energi från förnybara källor och öka försörjningstryggheten måste unionen vidta ytterligare omedelbara åtgärder för att påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor, särskilt genom riktade åtgärder som på kort sikt kan öka takten i utbyggnaden av förnybar energi i unionen.
- (5) De brådskande åtgärderna har valts ut på grund av sin beskaffenhet och sin förmåga att bidra till lösningar på energikrisen på kort sikt. Mer specifikt kan medlemsstaterna snabbt genomföra flera av åtgärderna i förslaget från maj 2022 om att rationalisera tillståndsförfarandet för projekt för förnybar energi, utan att några betungande ändringar av deras nationella förfaranden och rättssystem behöver göras, vilket säkerställer att ökningen av förnybar energi påskyndas på kort sikt. Vissa av dessa åtgärder har allmän räckvidd, såsom införandet av en motbevisbar presumtion om att projekt för förnybar energi är av övervägande allmänintresse vid tillämpningen av relevant miljölagstiftning och införandet av förtydliganden vad gäller tillämpningsområdet för vissa miljödirektiv samt förenklingen av tillståndsramen för uppgradering av anläggningar för förnybar energi, där fokus ligger på de konsekvenser som ändringarna eller utvidgningarna kan få jämfört med det ursprungliga projektet. Andra åtgärder är inriktade på specifik teknik, såsom den betydligt kortare och snabbare tillståndsgivningen för solenergiutrustning på befintliga konstruktioner. Det är lämpligt att dessa åtgärder genomförs så snart som möjligt och vid behov anpassas för att bättre svara mot de aktuella utmaningarna.
- (6) Det är nödvändigt att införa ytterligare riktade åtgärder för de specifika typer av teknik och projekt som har störst potential för snabb utbyggnad och omedelbart kan bidra till målen om minskad prisvolatilitet och minskad efterfrågan på naturgas utan att den totala efterfrågan på energi begränsas. Förutom att tillståndsförfarandena för solenergiutrustning på artificiella konstruktioner bör påskyndas är det lämpligt att främja och påskynda utbyggnaden av småskaliga solenergianläggningar för egenanvändare av förnybar energi, däribland kollektiva egenanvändare som lokala energigemenskaper, eftersom dessa alternativ är billigast och mest tillgängliga och medför lägst miljöpåverkan eller annan typ av påverkan när nya anläggningar för förnybar energi snabbt ska byggas. Dessutom stöder dessa projekt direkt hushåll och företag som drabbas av höga energipriser, och de skyddar konsumenterna från prisvolatilitet. Uppgradering av kraftverk för förnybar energi är ett alternativ för att snabbt öka produktion av förnybar energi med minsta möjliga påverkan på nätinfrastrukturen och miljön, även när det gäller sådan teknik för produktion av förnybar energi som t.ex. vindkraft, för vilken tillståndsförfarandena vanligtvis är längre. Slutligen är värmepumpar ett förnybart alternativ som direkt kan ersätta värmepannor för naturgas och avsevärt minska efterfrågan på naturgas under uppvärmningssäsongen.
- (7) En av de föreslagna åtgärderna består i införandet av en motbevisbar presumtion om att projekt för förnybar energi är av övervägande allmänintresse och i synnerhet tjänar folkhälsan och säkerheten, i den mening som avses i relevant unionslagstiftning på

miljöområdet, utom när det finns tydliga belägg för att dessa projekt har betydande negativa miljökonsekvenser som inte kan mildras eller kompenseras. Anläggningar för förnybar energi, däribland värmepumpar och vindkraftverk, spelar en avgörande roll i kampen mot klimatförändringar och föroreningar och i insatserna för att sänka energipriserna, minska unionens beroende av fossila bränslen och säkerställa unionens försörjningstrygghet. Presumtionen om att anläggningar för förnybar energi, inklusive värmepumpar, är av övervägande allmänintresse och tjänar folkhälsan och säkerheten kan vid behov göra det möjligt för sådana projekt att omedelbart omfattas av särskilda undantag i relevant unionslagstiftning på miljöområdet, vilka medger en förenklad bedömning. För att möta det allt mer brådskande behovet av åtgärder, mot bakgrund av händelserna sedan maj 2022, bör denna motbevisbara presumtion tillämpas på alla projekt för förnybar energi för vilka det görs en avvägning mellan rättsliga intressen inom den föreliggande förordningens giltighetstid. Den är endast tillämplig på nya tillståndsförfaranden som inleds under förordningens tillämpningsperiod.

- (8) Detta återspeglar den viktiga roll som förnybar energi kan spela för utfasningen av fossila bränslen i unionens energisystem genom att erbjuda omedelbara lösningar för att ersätta energi baserad på fossila bränslen och bidra till hanteringen av det försämrade läget på marknaden.
- (9) För att undanröja flaskhalsar vad gäller tillstånd för och drift av anläggningar för förnybar energi bör man i planeringsprocessen och tillståndsförfarandet prioritera uppförande och drift av anläggningar för förnybar energi och uppbyggnad av tillhörande nätinfrastuktur vid avvägningen mellan rättsliga intressen i det enskilda fallet, åtminstone för projekt som erkänns vara av allmänt intresse. När det gäller artskydd bör föregående mening endast tillämpas om och i den mån lämpliga åtgärder för bevarande av arter vidtas som bidrar till att bibehålla eller återställa artbeståndens gynnsamma bevarandestatus, och tillräckliga ekonomiska resurser och områden ställs till förfogande för detta ändamål.
- (10) Solenergi är en viktig förnybar energikälla som kan hjälpa unionen att bryta sitt beroende av ryska fossila bränslen och samtidigt uppnå omställningen till en klimatneutral ekonomi. Solceller, som är bland de billigaste tillgängliga elkällorna, och termisk solenergi som tillhandahåller förnybar uppvärmning till låga kostnader per värmeenhet kan snabbt byggas ut och direkt gynna invånare och företag. Med bakgrund av detta och i överensstämmelse med EU:s strategi för solenergi⁵ kommer utvecklingen av en motståndskraftig industriell värdekedja för solenergi i unionen att stödjas, bland annat genom alliansen för solcellsindustrin som kommer att lanseras i slutet av 2022. Åtgärderna för att påskynda och förbättra tillståndsgivningen för projekt för förnybar energi kommer att bidra till att stödja utbyggnaden av unionens tillverkningskapacitet för ren energiteknik. De nuvarande omständigheterna, och i synnerhet de mycket volatila energipriserna, kräver omedelbara åtgärder för att säkerställa betydligt snabbare tillståndsförfaranden och avsevärt påskynda installationen av solenergiutrustning på artificiella konstruktioner, som i allmänhet är mindre komplexa än anläggningar på marken och snabbt kan bidra till att mildra den pågående energikrisens konsekvenser, förutsatt att nätstabiliteten, nätets tillförlitlighet och nåtsäkerheten upprätthålls. Tillståndsförfarandena för dessa anläggningar bör därför vara kortare än dem för andra projekt för förnybar energi.

⁵ COM(2022) 221 final.

- (11) Genom detta förslag införs därför en tidsfrist på högst en månad för tillståndsförfarandet för installation av solenergiutrustning och tillhörande samlokaliserade lagrings- och nätanslutningar på befintliga eller framtida artificiella konstruktioner som uppförts för andra ändamål än produktion av solenergi. Genom förslaget införs för dessa anläggningar också ett särskilt undantag från kravet på att genomföra miljökonsekvensbedömningar enligt direktiv 2011/92/EU, eftersom dessa anläggningar sannolikt inte ger upphov till farhågor i samband med miljöpåverkan eller konkurrerande användning av området. För energikonsumenterna är investeringar i små decentraliserade solenergianläggningar för att bli egenanvändare av förnybar energi ett av de effektivaste sätten att minska sina energiräkningar och sin exponering för prisvolatilitet. Anläggningar för egenanvändning, däribland för kollektiva egenanvändare som lokala energigemenskaper, bidrar också till att minska den totala efterfrågan på naturgas, öka systemets resiliens och uppnå unionens mål för förnybar energi. Anläggningar under 50 kW kommer sannolikt inte att medföra några större negativa konsekvenser för miljön eller nätet och ger inte upphov till några säkerhetsproblem. Dessutom kräver små anläggningar för egenanvändare av förnybar energi i allmänhet inte någon utbyggnad av kapaciteten vid nätanslutningspunkten. Med tanke på de omedelbara positiva effekter som denna typ av anläggning har för konsumenterna och med tanke på anläggningarnas begränsade potentiella miljöpåverkan, är det lämpligt att ytterligare rationalisera tillståndsförfarandet för dem genom att införa begreppet positiv tystnad i de relevanta tillståndsförfarandena för att främja och påskynda utbyggnaden av dessa anläggningar och dra nytta av dem redan på kort sikt.
- (12) Uppgraderingar av befintliga anläggningar för förnybar energi har betydande potential för snabbt ökad produktion av förnybar energi, vilket gör det möjligt att minska gasanvändningen. Genom uppgradering av anläggningar med betydande potential för förnybar energi blir det möjligt att fortsätta använda dem, vilket minskar behovet av att utse nya platser för projekt för förnybar energi. När vindkraftverk uppgraderas med effektivare turbiner blir det möjligt att bibehålla den befintliga kapaciteten med hjälp av färre, större och effektivare turbiner eller att öka kapaciteten. Det finns även andra fördelar med uppgradering, som att de redan är anslutna till nätet, att allmänhetens acceptans sannolikt är större och att anläggningarnas miljöpåverkan redan är känd.
- (13) Mängden landbaserad vindkraftskapacitet som under perioden 2021–2025 når slutet av sin normala 20-åriga driftstid uppskattas till 38 GW. Om denna kapacitet avvecklas i stället för att uppgraderas leder detta till en betydande minskning av den nuvarande installerade kapaciteten för förnybar energi, vilket ytterligare komplicerar läget på energimarknaden. Omedelbar förenkling och påskyndad tillståndsgivning för uppgradering är avgörande för att kapaciteten för förnybar energi i unionen ska kunna upprätthållas och öka. I detta syfte införs ytterligare åtgärder genom den föreslagna förordningen.
- (14) Det är därför lämpligt att införa åtgärder för att ytterligare rationalisera tillståndsförfarandet för uppgradering av projekt för förnybar energi. I synnerhet bör den längsta tidsfrist på sex månader som gäller för tillståndsförfarandet för uppgradering av projekt för förnybar energi omfatta alla relevanta miljöbedömningar. När man genomför en behovsbedömning eller miljöbedömning av uppgraderingen av en anläggning för förnybar energi eller tillhörande nätinфраstruktur som är nödvändig för att integrera förnybar energi i elsystemet bör denna behovsbedömning eller miljöbedömning dessutom begränsas till de potentiella konsekvenserna av ändringen eller utvidgningen i jämförelse med det ursprungliga projektet.

- (15) För att främja och påskynda uppgraderingen av befintliga anläggningar för förnybar energi bör ett förenklat förfarande för nätanslutningar omedelbart inrättas för uppgraderingar som leder till en begränsad ökning av den totala kapaciteten i jämförelse med det ursprungliga projektet.
- (16) Genom att uppgradera en solenergianläggning kan man öka dess effektivitet och kapacitet utan att för den skull ta större ytor i anspråk. En uppgraderad anläggning har således ingen annan inverkan på miljön än den ursprungliga anläggningen, så länge som uppgraderingen inte medför en utvidgning av det område som används och anläggningen även fortsättningsvis uppfyller de ursprungliga miljöskyddsåtgärderna.
- (17) Värmepumpar är en viktig teknik för produktion av förnybar värme och kyla från omgivningsenergi, bl.a. från avloppsreningsverk, och geotermisk energi. De gör det också möjligt att använda spillvärme och spillkyla. Snabb utbyggnad av värmepumpar som använder underutnyttjade förnybara energikällor som omgivningsenergi, geotermisk energi och spillvärme från industri- och tjänstesektorn, inklusive datacentraler, gör det möjligt att ersätta värmepannor för naturgas och andra fossila bränslen med en förnybar uppvärmningslösning, samtidigt som energieffektiviteten ökas. Detta kommer att påskynda en minskad användning av gas för uppvärmning, både i byggnader och inom industrin. För att påskynda installation och användning av värmepumpar är det lämpligt att införa riktade kortare tillståndsförfaranden för sådana anläggningar, inbegripet ett förenklat förfarande för nätanslutning av mindre värmepumpar i det fall den nationella lagstiftningen kräver ett sådant förfarande. Uppvärmning står för nästan hälften av unionens energianvändning. Tack vare snabbare och enklare installation av värmepumpar kommer den ökade användningen av förnybara energikällor för uppvärmningsändamål att bidra till försörjningstryggheten och hanteringen av det försämrade läget på marknaden.
- (18) Bestämmelserna i Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europas (Unece) konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (Århuskonventionen), särskilt medlemsstaterna skyldigheter i fråga om allmänhetens deltagande och tillgång till rättslig prövning, fortsätter att gälla.
- (19) Principen om energisolidaritet är en allmän princip i unionsrätten⁶ och gäller för alla medlemsstater. Vid genomförandet av principen om energisolidaritet möjliggör de föreslagna åtgärderna gränsöverskridande fördelning av resultatet från det snabbare genomförandet av projekt för förnybar energi. Åtgärderna är tillämpliga på anläggningar för förnybar energi i alla medlemsstater och omfattar ett brett spektrum av projekt, bland annat anläggningar på befintliga konstruktioner och nya installationer av solenergiutrustning för egenanvändare av förnybar energi samt uppgradering av befintliga anläggningar. Med tanke på hur integrerade unionens energimarknader är, bör varje ökning av användningen av förnybar energi i en medlemsstat vara till nytta även för andra medlemsstater i fråga om försörjningstrygghet och lägre priser. Detta bör bidra till att förnybar el strömmar över gränserna till de platser där den behövs mest och säkerställa att förnybar el som producerats billigt exporteras till medlemsstater där elproduktionen är dyrare. Dessutom kommer den nyinstallerade kapaciteten för förnybar energi i medlemsstaterna att resultera i en minskad total efterfrågan på gas i hela unionen.

⁶ Domstolens dom av den 15 juli 2021, Tyskland/Polen, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

- (20) Enligt artikel 122.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt får rådet på förslag av kommissionen i en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna besluta om lämpliga åtgärder med hänsyn till den ekonomiska situationen, särskilt om det uppstår allvarliga försörjningsproblem i fråga om vissa varor, särskilt på energiområdet. Mot bakgrund av den senaste tidens händelser och Rysslands agerande sedan maj 2022 utgör den stora risken för att de ryska gasleveranserna fullständigt ska upphöra, i kombination med de osäkra utsikterna för andra alternativ, ett betydande hot om avbrott i energiförsörjningen, ytterligare ökning av energipriserna och därav följande påfrestning på unionens ekonomi. Det krävs därför ytterligare brådskande åtgärder.
- (21) Med tanke på energikrisens omfattning, dess sociala, ekonomiska och finansiella konsekvenser och behovet av snara åtgärder bör denna förordning av brådskande skäl träda i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*. Dess giltighet är tidsbegränsad till ett år; dock finns en översynsklausul för att man vid behov ska kunna förlänga dess giltighet.
- (22) Eftersom målen för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

- (1) tillståndsförfarande för projekt för förnybar energi: ett förfarande
- (a) som omfattar alla relevanta administrativa tillstånd för att bygga, uppgradera och driva anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor, däribland värmepumpar, samlokaliserade energilagransanläggningar och tillgångar som krävs för anslutningen till nätet, inklusive tillstånd för nätanslutning och miljöbedömningar när sådana krävs, och
 - (b) som inleds när den berörda myndigheten bekräftar mottagandet av ansökan och avslutas när den berörda myndigheten i sitt slutliga beslut meddelar resultatet av förfarandet.
- (2) *solenergiutrustning*: utrustning som omvandlar solenergi till termisk eller elektrisk energi, särskilt solvärme- och solcellsutrustning.

Artikel 2

Övervägande allmänintresse

- (1) Planering, uppförande och drift av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor, anläggningarnas anslutning till nätet och deras tillhörande nät- och lagringstillgångar ska antas vara av övervägande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet vid avvägning av olika rättsliga intressen i enskilda fall, i synnerhet i samband med tillämpningen av artiklarna 6.4 och 16.1 c i direktiv 92/43/EEG, artikel 4.7 i direktiv 2000/60/EG och artikel 9.1 a i direktiv

2009/147/EG. Detta är endast tillämpligt på nya tillståndsförfaranden som inleds under förordningens tillämpningsperiod.

- (2) Om lämpliga begränsningsåtgärder vidtas för att undvika kollisioner eller förhindra störningar inom ramen för ett specifikt projekt, och om ordentlig övervakning utförs för bedömning av åtgärdernas ändamålsenlighet samt om ytterligare åtgärder vidtas mot bakgrund av den information som samlats in, i den utsträckning som krävs för att säkerställa att inga betydande negativa effekter uppstår på populationen av den berörda arten, ska dödande eller störning av de arter som skyddas enligt artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och artikel 5 i direktiv 2009/147/EG inte anses ske med avsikt. I planerings- och tillståndsförfarandet ska medlemsstaterna, åtminstone när det gäller projekt som anses vara av övervägande allmänintresse, se till att uppförandet och driften av anläggningar för förnybara energikällor och utvecklingen av tillhörande nätinfrastuktur prioriteras vid avvägningen av rättsliga intressen i det enskilda fallet. När det gäller artskydd ska föregående mening endast tillämpas om och i den mån lämpliga åtgärder vidtas för bevarande av arter som bidrar till att bibehålla eller återställa artbeståndens gynnsamma bevarandestatus, och tillräckliga ekonomiska resurser och områden ställs till förfogande för detta ändamål.

Artikel 3

Tillståndsförfarande för installation av solenergiutrustning

- (1) Tillståndsförfarandet för installation av solenergiutrustning och samlokaliserade energilagringstillgångar, däribland solenergiinstallationer som är integrerade i byggnader, på befintliga eller framtida artificiella konstruktioner, med undantag för artificiella vattenytor, inte ta längre tid än en månad, förutsatt att dessa konstruktioner inte i första hand är avsedda för solenergiproduktion. Genom undantag från artikel 4.2 i direktiv 2011/92/EU och punkt 3 a och 3 b i bilaga II till det direktivet, var för sig eller jämförda med punkt 13 a i bilaga II till samma direktiv, ska sådana installationer av solenergiutrustning i tillämpliga fall undantas från kravet på att medlemsstaterna ska bestämma om projektet ska bli föremål för en miljökonsekvensbedömning eller från kravet på att projektet ska bli föremål för en särskild miljökonsekvensbedömning.
- (2) För installation av solenergiutrustning med en kapacitet på 50 kW eller mindre hos egenanvändare av förnybar energi gäller att om de berörda myndigheterna eller enheterna inte svarar inom en månad efter ansökan ska avsaknaden av svar förstås som att tillståndet är beviljat.
- (3) Alla beslut som följer av ovannämnda tillståndsförfaranden ska vara tillgängliga för allmänheten.

Artikel 4

Uppgradering av kraftverk för förnybar energi

- (1) Tillståndsförfarandet för uppgradering av projekt – inbegripet tillstånden för uppgradering av de tillgångar som krävs för nätanslutning, i det fall uppgraderingen leder till en kapacitetsökning – får inte överstiga sex månader, inklusive miljöbedömningar när dessa krävs enligt relevant lagstiftning.
- (2) Om uppgraderingen av ett kraftverk för förnybar energi inte leder till en kapacitetsökning som överstiger 15 %, och utan att det påverkar behovet av att

bedöma potentiell miljöpåverkan i enlighet med tredje stycket i denna artikel, ska tillstånd för anslutningen till överförings- eller distributionsnätet utfärdas inom en månad efter ansökan till den relevanta enheten, såvida det inte finns motiverade säkerhetsproblem eller systemkomponenterna inte är tekniskt kompatibla.

- (3) När uppgraderingen av ett kraftverk för förnybar energi eller av tillhörande nätinfrastuktur som är nödvändig för att integrera förnybar energi i elsystemet ska bli föremål för en miljökonsekvensbedömning i enlighet med artikel 4 i direktiv 2011/92/EU, eller när medlemsstaterna i enlighet med samma artikel ska bestämma om projektet ska bli föremål för en bedömning, ska denna bedömning eller detta beslut begränsas till att gälla de potentiella konsekvenserna av ändringen eller utvidgningen jämfört med det ursprungliga projektet.
- (4) Om uppgraderingen av en solenergianläggning inte medför att ytterligare områden tas i bruk och om den uppgraderade anläggningen uppfyller de tillämpliga miljöskyddsåtgärder som fastställts för den ursprungliga anläggningen, ska projektet undantas från kravet, i tillämpliga fall, på att medlemsstaterna ska bestämma om projektet kräver en miljökonsekvensbedömning i enlighet med artikel 4 i direktiv 2011/92/EU.
- (5) Alla beslut som följer av ovannämnda tillståndsförfaranden ska vara tillgängliga för allmänheten.

Artikel 5

Påskyndad utbyggnad av värmepumpar

- (1) Tillståndsförfarandet för installation av värmepumpar får inte överstiga tre månader.
- (2) Efter anmälan till den relevanta enheten ska tillstånd för anslutningar till överförings- eller distributionsnätet utfärdas för
 - (a) värmepumpar med en kapacitet på upp till 12 kW, och
 - (b) värmepumpar med en kapacitet på upp till 50 kW som installeras av en egenanvändare av förnybar energi i enlighet med artikel 2.14 i direktiv (EU) 2018/2001, förutsatt att egenanvändarens anläggning för produktion av förnybar el har en kapacitet som uppgår till minst 60 % av värmepumpens kapacitet,

såvida det inte finns motiverade säkerhetsproblem eller systemkomponenterna inte är tekniskt kompatibla.

- (3) Alla beslut som följer av ovannämnda tillståndsförfaranden ska vara tillgängliga för allmänheten.

Artikel 6

Ikraftträdande och tillämpning

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas under en period på ett år från och med ikraftträdandet.

Artikel 7

Översyn

Senast den 1 juli 2023 ska kommissionen genomföra en översyn av denna förordning mot bakgrund av hur försörjningstryggheten och energipriserna utvecklas, samt behovet av att ytterligare påskynda utbyggnaden av förnybar energi. Kommissionen ska lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten av denna översyn för rådet. Kommissionen får på grundval av den rapporten föreslå en förlängning av denna förordnings giltighet.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordföranden*